

Vertaisarviointi

Vertaisarvioinnin periaatteena on toisilta oppiminen. Sen avulla voi kertoa omista hyvistä käytännöistä ja toisaalta oppia uutta toisilta. Vertaisarviointi myös luo uusia verkostoja.

Ennen vertaisarviointia on hyvä tehdä itsearviointi.

[Itsearviointi](#)

Vertaisarvioinnista kannattaa tehdä kirjallinen sopimus osapuolten välillä. Sopimukseen kirjataan

- vertaisarvioinnin osapuolet
- arvioitavat teemat
- käytettävät mittarit
- toteutuksen käytännöt
- osapuolten vastuut ja velvollisuudet
- salassapitoon liittyvät asiat

Vertaisarvioinnin vaiheet

1. Valmistelu (n. 3 kuukautta ennen käyntiä)

- Päätös vertaisarvioinnin tekemisestä, arviointiryhmän valinta
- Vertaisarviointikohteen valinta
- Vertaiskumppanin valinta ja yhteydenotto
- Etukäteisvalmentautuminen: tietojen vaihto, vertaisteeman valinta, itsearviointi

2. Vertaisarvioinnin toteuttaminen: keskustelu, kokemusten vaihto, toimivat käytännöt ym. tiedonkeruu (1 päivä)

- Palautteen antaminen (n. 4–5 viikon aikana käynnin jälkeen)
- Käynnin arviointi ja päätelmät
- Raportin laatiminen ja toimittaminen myös kumppanille

3. Kehittämisen suunnittelu

- oppiminen, kehittyminen ja muutokset toimintatavoissa, resurssit ja mahdollisuus muuttaa toimintasuunnitelmaa sekä seuraavan arvioinnin suunnittelu (6–12 kk aikana käynnin jälkeen)

4. Toinen vertaisarviointi (tarvittaessa kohtien 1–3 mukaisesti)

Vertaisarvioinnin menetelmiä

Vertaishaastattelu

Vertaishaastattelussa jonkin asian suhteen vertaiset käyvät keskustelua valituista teemoista. Kyse ei ole varsinaisesta haastattelusta, vaan keskustelusta.

Haastattelussa voidaan tarvita erikseen haastattelija ja kirjaaja, toisinaan myös havainnoija. Haastattelutilanteeseen osallistuvat keskeiset hankehenkilöt.

Kehittävä vertaiskäynti

Kehittävässä vertaiskäynnissä samaan ammattiryhmään tai samankaltaisiin työyksiköihin kuuluvat tai samantyyppistä työtä tekevät ihmiset tekevät vierailu- tai tutustumiskäynnin arviointikumppanin luo.

Kehittämiskohde valitaan tarpeen mukaan. Se voi olla esimerkiksi toimintamalli, työtapa, tulokset tai dokumentointikäytäntö.

Vertaiskäynnillä keskustellaan, havainnoidaan ja esitetään kysymyksiä, joista on voitu sopia jo etukäteen. Omaa toimintaa peilataan kumppanin toimintaan ja pyritään löytämään vahvuuksia ja kehittämisen kohteita.

Benchmarking

Benchmarking on menetelmä, jossa vertaiskäynnin kohteeksi pyritään valitsemaan paras mahdollinen kumppani tai esikuva.

Esikuvan kanssa vaihdetaan kokemuksia. Keskustelun perusteella omalle toiminnalle voi asettaa uuden tavoitteen ja suunnitella, miten tavoitteeseen päästään. Tulosten avulla kehitetään omaa toimintaa.

Vertaisarvioinnin paja

Vertaisarvioinnin paja on kehittävä vertaiskäynnin sovellus. Sopivat vertaisarviointikumppanit kokoontuvat arviointipajaan keskustelemaan ennalta sovitusta kysymyksistä ja teemoista.

Keskustelun aikana omaa ja vertaisen toimintaa peilataan toisiinsa, ja pyritään löytämään oman toiminnan vahvuuksia ja kehittämiskohteita.

Kuvastin-menetelmä

Kuvastin-menetelmä on yksittäisen työntekijän tekemän työn itse- ja vertaisarvioinnin väline.

Menetelmän lähtötilanteessa työntekijällä on pohtimista vaativa asiakastyön tilanne. Työntekijä kirjaa nykytilanteen, ongelmakohdat ja muut tarpeelliset seikat. Sen jälkeen työyhteisössä kokoonnutaan pohtimaan ratkaisuja ongelma-kohtiin.

Oppaita ja työkaluja vertaisarviointiin

Oppaita ja raportteja

[Vertaisarviointi hankkeissa. Ohjeita ja suosituksia \(pdf 2,70 Mt\)](#). (Sisältää lomakepohjia Opetushallitus ja ESR.

Seppänen-Järvelä (toim.) 2005: [Vertaismenetelmät kehittävä arvioinnin välineenä](#). STAKES.

Strömmer 2005: Vertailukehittäminen: virtuaalikypärä nimeltä benchmarking. Teoksessa: Seppänen-Järvelä 2005: Vertaismenetelmät kehittävä arvioinnin välineenä. FinSoc- arviointiraportteja 2/2005. STAKES

Työkaluja

Heinineva, Keijonen, Leino, Lygdman, Mäkelä, Parantainen, Saari & Salonen 2010: [Hanketoiminnan vertaisarvioinnin työkalu \(pdf 695 kt\)](#). ESR ja Opetushallitus.

Hellstén, Outinen & Holma 2004: [Kehittävä vertaiskäynti](#). Stakes aiheita 31/2004.

Tuomela & Humaljoki (2015): [ProVe-malli. Projektien vertaisarviointi \(Luustoliitto.fi, pdf 1,27 Mt\).](#)

[Arviointisivut \(Järjestötietopalvelu Jelli\).](#)

[Kehittäminen ja arviointi järjestöissä \(Soste ry\).](#)

Yliruka 2006: [Kuvastin. Refleksiivinen itse- ja vertaisarviointimenetelmä sosiaalityössä.](#) Työpapereita 15/2006. STAKES. (Taustatietoa, käytännön esimerkkejä ja menetelmäkäsikirja lomakepohjineen)

Päivitetty: 19.1.2024

Tulosta
